

ELŐFIZETÉS:

Egész évre 6 ft.
Fél évre 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető küldemények a szerkesztőnek, anyagiak a lap tulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ KÖZLÖNY.

HIRDETESI DIJ:

egy l. hasábon petit sor
10 kr., többeszeri hirdetésnél olcsóbb. Nyitlatter 20ra 25 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél 30 kr. A hirdetések Bittermann Nándor nyomdájában és a szerkesztőnél fogadtatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 15 kr.

Megjelenik minden kedden.

Egyes szám ára 15 kr.

Előfizetésre felhívás

BÁCSKA

V. ÉVFOLYAMÁRA.

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre 6 ft.
Fél évre 3 ft.
Negyed évre 1 ft 50 kr.

NEPTANITÓK SZÁMÁRA:

Egész évre 4 ft.
Fél évre 2 ft.
Negyed évre 1 ft.
Előfizetési pénzek: BITTERMANN NÁNDOR könyv- és könyvnyomdájába küldendők.

A nazarénusok és a papok.

mlékezni fognak lapunk olvasói arra, hogy a mult közgyűlésen a bezdáni r. k. plébánosnak a községgel kötött javadalmi szerződése, a kisebbség óvása dacára, oly kikötés mellett hagyatott jóvá, hogy a pápi járandóság alól a nem katolikusok mentesek.

Miután nincs más oly felekezet, melynek papja nem volna, mint a nazarénus; miután továbbá a többi elismert felekezetek természetesen csak a maguk papját fizethetik: lényegileg azt decretálja ezen közgyűlési határozat, hogy aki nem akar fizetni papbért, az legyen nazarénus.

Bezdan község népe elég katolikus ugyan arra, hogy egypár hatos teherért nem tagadj meg ősej vallását; de azért mégsem lehet ezen határozatot se helyesnek, se jogosnak elismerni. Nem helyes azért, mert a nazarénus felekezet, mely az állami véradó, a fegyveres honvédelem kötelezettségét tagadja és annak — mint katonáinknál naponként láthatni — fanatikus makacssággal ellenszegül, ez a vallásfelekezet államilag elismerve nem lévén, de még eltűretést sem érdemlően: minden olyan intézkedés, mely az ily szektának népszerűséget szerezhet és térfoglalást könnyíthet, mint az állam főcélját, az önvédelmet részben megbénító, a priori áldatlan. Nem helyes azon határozat még azért sem, mert az amugy is nagyon megterhelt nép között a pietisticus hóbortoktól eltekintve is, sok akadáhat olyan, aki mihelyt a papbért kéri, azt feleli, hogy ő nazarénus, vagy inkább az lesz, ha fizetni kell.

A vallásnak ily szűk módra való csereberélése, mint az első tekintetre látható, népünk amugy is ernyedő erkölcsi állapotát még jobban aláaknázná. De ami a fő, ez a közgyűlési határozat nem is volt jogos. Megmondjuk hogy miért.

A nazarénusokkal először Br. Eötvös József, mint kultuszminister, foglalkozott 1868. évi 12548. sz. a. kelt rendeletében. Ebben a párbéri járandóságot olyanul jelez, mely a nazarénus házaspár előbbi felekezetének egyháza megkeresés-

sére, közigazgatási végrehajtás útján is behajtható.

Trefort Ágoston jelenlegi minister urnak 1875. évi 563. sz. a. kelt rendelete, Eötvösét nemcsak hogy nem helyezte hatályon kívül, hanem azt még szabatosabban körülírta, kiegészítette.

Ennek lényeges pontjai a következők:

1. A nazarénismus nem lévén elismert vallás, annak hívei előbbi hitfelekezetükből törvényesen kilépetteknek nem tekinthetők; tehát az előbbi törvényes minőségükben elismert és tényleg viselt felekezeti terhek alól kitérésük által nem szabadulnak meg.

2. Viszont a lelkiismereti szabadság iránti tiszteletből nazarénus arra, hogy halottját vagy újdonszületőt elhagyott felekezeté papjánál jelentse be, s annak szertartásaival láttassa el, nem kötelezhető. Köteles ellenben erről bejelentést tenni a polgári hatósághoz, ez pedig az illető felekezethez. — Ebből ismét az következik, hogy a nazarénus, miután lelkiismereti szabadságánál fogva maga is jogosult bármiféle szertartást érvényesíteni, se temetési, se keresztelési költséget fizetni nem köteles.

3. A rendelet szelleméből következik, hogy a nazarénusoknak előbbi felekezetükön kívül kötött házassága törvénytelen.

A keresztelés, házasság és temetés levén a párbéren kívül az a három főfunkció, mely az odahagyott vallás lelkészét a nazarénussal összeköttesbe hozhatja s a fentiekben mind a négy kérdést az érvényesen fenálló min. rendeletek értelmében eltárgyalván: végét vethetnek e cikknek, ha más, reánk igen nyomasztólag ható két tény nem volnánk kénytelenek ezen incidensből konstatálni.

Egyik az, hogy a közgyűlésen jelen volt hét praktice működő plébános közül ezen tisztán őket érdeklő miniszteri rendeleteket talán egyik se ismerte. Mert az föl sem tehető, hogy ha ismerték volna, a határozat ellen nem protestáltak volna. És ez nem jól van így.

Tokody Ödön, temesvári pap, tavallal hirdett előfizetést oly munkára, melyben az egyházat érdeklő törvények és rendeletek összegeztettek. Ezt a papoknak dukálna megvenni, elolvasni és alkalmilag értékesíteni.

Másodszor sajnálnunk kell azt a politikai közönyösséget, mely abban nyilatkozik, hogy a közgyűlés kebelében nem akadt senki, aki Trefort miniszternek 1881. évi június 21-én 15226. sz. a. kiadott és a »Bácska« 1881. évi aug. 16-án kelt 36. számában közölt ma is érvényes rendeletét a fentforgó esetre alkalmaztatta volna.

Jogot Magyarországon tudva-akarva nem vesznek el senkitől; de ha maguk az érdekeltek sem ismerik jogaikat: akkor ne beszéljenek az egyház szándékos megrövidítéséről. Szóval tanuljuk meg ezen jogcím nélkül is érvényre emelkedett közgyűlési határozatból azt: hogy kevesebbet panaszkodjunk jogcsorbitásról és többet törődjünk a magunk és a köz dolgával.

Földmívelési és gazdasági iskola Adán.

Ada, Bács megyének egyik magyar minta községe, azon kérelemmel járult az ipar- és kereskedelemügyi ministeriumhoz, hogy tekintettel a magyar földmives osztály aránylagos hátramaradottságára az okoskerülő földmívelés és gazdaság terén, hogy tekintettel Bács megyének mint első rangú gabnatermő vidéknek e téren való hivatására: állítson fel e megye területén

egy földmívelési és gazdasági iskolát, kijelentvén, ha Adát érné azon szerencse, hogy e tauintézet helyőül kijelentessék, kész minden tőle telhető áldozattal annak létesülését előmozdítani. A nevezett ministerium 1881-ben 26453. sz. a. érte-itette az érdemes községet, hogy Adán államköltségen egy földmívelés és gazdasági iskolát felállítani és fentartani hajlandó, ha Ada községe megfelelő áldozatkészséget tanúsít; a község erre rögtön 100 kat. hold legjobb minőségű földet és az épület felállításához nyole ezer forintot szavazott meg. A magas ministerium az ajánlatot elfogadta s így legközelebb lesz Bács megyében állami földmívelési és gazdasági iskola.

Hogy ily eszmét egy egyszerű, majdnem csupa földmives népből álló község pendít meg, oly érdekes, oly meglepő, oly dicséretes jelenség, mely a közfigyelmet a különben a nagy község előtt kevésbé ismeretes Ada mezővárosára méltán felidéli: ismertessük, méltassuk egy pár szóval e derék községet, sok tanulságos dolgot fogunk látni, mely magyar népünk jövője iránt biztos reménnyel eltölt — de különben is méltó dolog, hogy honi sajtónk a haza viszonyait és állapotait legalább is oly mértékben tegye ismertekké, mint a külföldet, mert bizony-bizony megesis rajtunk, hogy jobban fogjuk ismerni a Balkán félszigetet és Egyiptomot, mint saját hazánk földjét.

Adát minta községnek neveztem, és azt hiszem teljes joggal, mert nincs egy tér sem, a melyen emelkedést, haladást nem tanusítana: csak egyet, budgetje évenként több ezere menő felesleget tüntet fel, melyből már százazrekre menő értékpapirokba fektetett vagyont takarított meg! Adán az ég, hogy ez Magyarországon ne volna minta állapot, hanem községes rendes dolog! Lássuk Adát közelebbről. 1871-ben volt 9344 lakosa, kik közt magyar és román. 7087, szerb s így görög keleti 1853, zsidó 347, egyébfele pedig 57. — 1881-ben a lakosok száma 9693, tehát 349 az emelkedés! Ezt is csak kevés községről és mezővárosról mondhatjuk; az 1881-iki népszámlálás eredménye általában mostohának mondható, a kis községek ritkán gyarapodtak — míg a városok féle, kivált a nagyobbak féle, lassu népvándorlás van folyamatban. Hogy e tünemény mit jelent, azt felemlíteni nem szükséges. — Ada e tekintetben is öröndetes kivételt képez. — E mezőváros 1882-ik évi költségvetése 123,964 ft 90 kr. bevételt és 107,837 ft 20 kr. kiadást s így 16,127 ft 69 kr. fölösleget tüntet fel! Adóssága egy fillérnyi sincs. Vagyona 1,258,251 ft értéket képvisel; földbirtoka 962,575 frtot ér, értlem a község vagyonát, a közvagyonát; az évi fölöslegekből beszerzett papirjai 113,486 frtot érnek. Van 6 román. kath. magyar iskolája, két gör. kel. szerb iskolája és egy zsidó iskolája; a kilenc iskola épület értéke 54,200 ft. — Kiadási tételei 1882-ben adó 26,881 ft 30 kr.; tisztí fizetések 8150 ft; tanítók fizetése 6742 ft; rendhízi költség 4749 ft 20 kr.; nyugdíjra 628 ft; rendőrségre 4500 ft; utakra 3700 ft; építkezésre 39,900 ft; tűzoltóságra 1200 ft; jótékony alapítványokra és adakozásokra 1398 ft — s mind eme és sok más kiadás után marad 16,127 ft évi feleslege! — Ha valakit meg akarunk ismerni, csak azt kell nézni mire költi pénzét! Hogy Ada mily derék község, azt bebizonyítja kiadási tételei: mindig azt kell szem előtt tartanunk, hogy Ada aránylag kis község, távol van minden ugynevezett felvilágosodott centrumtól és lakói majdnem kizárólag egyszerű földmívelők, kis iparosok! — Van 8615 frtnyi alappal bíró kórháza; ennek évi kamat s egyéb jövedelme 1117 ft 90 kr., kiadása 1086 ft 15 kr. — Van 7547 ft 30 krnyi alappal bíró óvodája, melynek 1882-ik évi előirányzott kamat és egyéb jövedelme 1256 ft kiadása 720 ft; itt is 536 forint tőkésíthető fölöslege van! Hány városban nincs óvoda! vagy ha van is amilyen-olyan, hát az csak privat vállalat és máról-holnapra él: pedig bizony-bizony nagy fontossága van ezen intézeteknek már csak a magyar nyelv terjesztése szempontjából is. Reformot, javítást alulról kell kezdeni: feülről nem lehet.

Van 4283 frtnyi alappal bíró takarékmagtára! Valódi hangya szorgalmú, gondos nép ez: öröm azt tudnunk, hogy közel háromnegyed része magyar gazdaközönség. Takarékpénztárt is alapított. Utcáit trachit kövekkel kövezi.

Ez a photographia megmagyarazza nekünk azon tüneményt, hogy Ada pendítette meg egy megénkben

felállítandó földmívelési iskola létesítését: a ministerium igazán érdemes helyet jelelt ki a leendő bács megyei földmívelési iskola számára, el kelne itt még egy Szabadkán is, melynek határa akár egy kis vármegye. Ada ajánlata igen szép, a felajánlott pénz és föld 50,000 frt értékét képviseli! Honorem cui honorem.

Zombor 1882. jún. 30-án.

Dr. Margulits Ede.

Az iskolai takarékpénztárakról.

Az egyes családok jólétén és boldogságán alapul édes hazánk jóléte és boldogsága, — az egyes családok jólétének, boldogságának alapja a szorgalmas munkálkodás — tengelye a folytonos takarékoság.

Az isten az embernek azért teremtett szívét, hogy szeressen vele, hogy tudjon lángolni minden szépért és nemesért; azért adott gondolóó ésszt, hogy a szív érzéseit legyen mivel korlátozni, legyen mivel mintegy beoltani; azért teremtett két kart, hogy azzal munkálkodjék.

Az iskolának a feladata, hogy a gyermeknek szívét, lelkét ki képezze. Hogy megismerje azt, mi az a vallás? a tanító a gyermek szívébe oltja a hitet.

Hogy megismerje azt miben áll az igazság, miben a hamisság, hogy mi a becsület, mi a szellem? Megtanítjuk az erkölestanra!

Hogy a gyermekből hazáját szerető ifju, vitéz és bátor férfiú legyen; lelkébe véssük az elmúlt idők történetét, — hogy az elmúlt idők nagy eseményei, nagy emberei alakítólag hatnak a szívre, annak érzéseire, fejlesztik a lélek tehetségeit azt bizonyítani nem kell; szóval a gyermeket szoktatni, tanítani és nevelni kell mindenre.

Ha a test erejének kifejtésére szolgál az ugynevezett gymnastika, ha a lélek tehetségeinek kifejtésére szolgál a nyelv, a történet, a természet és szám-tudomány tanulása — gyakorlása; akkor az anyagiasság vagyis a földi jók megszerzésére szolgáljon a takarékoság.

A fővárszégre példát szoktunk felhozni a bibliából — ha gyermekeink előtt erről van szó, — a tékozlásra szinte előszoktunk venni egy hatalmas bibliai képet, a tékozlófiu történetét: a takarékoságra vegyük elő magát az életet.

Állítsuk fel az iskolai takarékpénztárt.

Hogy miért óhajtom a gyermekeket már az iskolában szoktatni a takarékoságra, úgy hiszem felesleges volna bővebben fejtegetnem.

A takarékoság erénye nem szorult arra, hogy mellette védbeszédet tartsunk — igazolja az magamagát lépten nyomon minden életpályán és mégis azt mondják róla, hogy az nem gyermeknek való; mert először is felkelti a gyermekben a telhetetlenség vágyát, azután neveli a kalmár szellemet, neveli a gyermek zsarolási hajlamát, eszközül szolgálhat a lopásra stb.

a) Tehát neveli a telhetetlenséget? Az én iskolában ezen ráfogást semmi tekintetben nem tapasztaltam — a gyermek örül annak a minék birtokában van — óhajta azt a mit elérhet, megtakarítja azt a mit lehet, hogy többet kap szüleitől, hogy hamarabb kap szüleitől, testvéreitől, mint takarító gyermek az is áll — ha ezelőtt kapott cukorra és egyéb nyalánkságra, most kap a takarékpénztárra, — a nyalánksággal ártott a gyermek magának — a pénzzel boldogított mást, — most a takarítással nem árt senkinek, használ magának s boldogítani fogja később magát, ez úgy hiszem nem baj és ha azután minden idejét felhasználva, a becsületes munkálkodás útján mindig többet-többet óhajta és takarít meg és tesz félre, — ha értékét tudja szabni idejének, eszének és munkájának; az ilyen emberre nem azt kell mondanunk, hogy telhetetlen, sőt nagyon is te(1)-hetős élelmes ember — s azt kell óhajtanunk, hogy minden magyaremler olyan legyen.

b) A kalmár szellemtől a gyermeket nem félttem, mert az ily légkörben az iskolás gyermeknek élni nem is lehet, de nem is tudna. A kalmárság életmód, erre pedig a gyermeknek különösen a magyar gyermeknek sem ideje, sem kedve nincs, erre nem alkalmas; azért is ezen állítás elveszti minden alapját, s annyira áll a gyermek életét tekintve az iskolai takarékpénztáraktól „mint Makó Jeruzsálemtől.”

c) Hogy azért nem volna jó intézmény mert a gyermek könnyen eszközül használhatja fel a lopásra, p. o. megtörténhetik az, miszerint, kivesszi az apjának vagy anyjának zsebéből a pénzt — ha nem talál kapni — csak hogy a takarékpénztárba vihessen; erre csak azt felel-m: a mely gyermek meglopja szüleit a takarékpénztárért, az meglopja anélkül is, meglopja, mert rosszul van nevelve; vagy pedig egy rossz társaság hatalma alatt áll, (már tudnillik a nagyobbak).

A takarékpénztár mindkét esetben nyomra vezető a szülőket és a tanítókat, ha a takarékpénztár alkalmat adott a gyermeknek a lopásra, alkalmat adott ugyan csak a gyermek vagy ifju jellemének megismerésére is, alkalmat adott a szülőknak, a tanítóknak arra, hogy egy gyermeket vagy ifjút a bün ösvényéről még idejekorán visszatartsanak.

Miután minden iskoláról mint nevelő intézetről mindig a legjobbat kell feltételeznünk, miután minden

jó szüle, apa és anya az iskolai neveléssel egy irányban tartozik nevelni a gyermeket, ha gyermeke jövője szívében fekszik, ha meg van győződve arról, hogy az iskolában látott, hallott és tett dolgok gyermekének mind szívére, mind lelkére, mind munkájára nemesítőleg hatnak: a gyermek zsarolási hajlama az iskolai takarékpénztárt illetőleg számítás alá nem jöhet, hozzá nem tartozik, azzal össze nem zavarható.

A betéti könyvben a számok megvesztegethetlen örei a gyermek fejlődő lelkének, a jót serkenti a jóra, a ki pedig eltántorodik az igaz útról azt hamar elárulja; mert a takarékpénztárnak csak a szülők beleegyezésével lehet valaki tagja, — ebből kifolyólag a hetenkénti betétet is viszont minden szülő figyelemmel kísérheti. A számok szólnak a szülőknek, ha többet tesz a gyermek vagy kevesebbet, reá nézve egyformán baj. A számok beszélnek, a gyermeknek ámitani, hazudni nem lehet.

Az elmondottak után megemlítendőnek vélem azt, hogy Ómorovicán miként alakult meg az iskolai takarékpénztár. Az iskolai takarékpénztárak központi bizottságától, Bpestről meghoztattam a betéti iveket, ezeket tanítványaim között kiosztottam, átolvasás végett a szülői házhoz küldöttem. Hoztattam harminc darabot, a szülők kevés kivétellel mind megszerették és gyermekeik számára megtartották; de nem csak az én tanítványaim szülei, hanem az alsóbb osztályoké is midőn megismerkedtek vele; kérték tanítójukat, hogy az ő iskolájokban is legyen takarékpénztár, a mi lett is.

Az első betétel volt a ref. nagyobb leányiskolában január 15-én ötvenhat tanítványom közül 22 betevővel, a 4-dik, 5-dik és 6 dik osztályban; június 25-ig betettek 40 o. é. forintot.

Az I-ső osztályú leányiskola kezdte január 29-én, hetven leány közül 34 betevővel. Az első osztály június 25-ig betett 30 o. é. forintot, kezelője Inotay János ref. tanító.

A II-dik és III dik osztály (leány) kezdte febr. 5-én, nyolcvan tanuló közül 25 betevővel, megtakarított jún. 25-ig 29 forint 97 kr. o. é.-ben, kezelője volt Szücs Ferenc ref. tanító.

A hatosztályú ref. leányiskolában 206 tanuló között az iskolai takarékpénztárnak volt összesen 81 tagja, megtakarítottak összesen 99 forint 97 kr. o. é.-ben.

A megtakarított összeg legnagyobb része a helybeli segélyegyletben van letéve 5%-ra. Így alakult meg Ómorovicán az iskolai takarékpénztár.

A szülők szeretik, mert gyermekeik által a takarékoságot ők magok is gyakorolják, mert gyermekeiket leszoktatja a nyálánkságra; mert a takarékoság megismerése s annak gyakorlása, könnyebben felismerhető teszi előtűnik a pazarlást.

Hogy ezen a népet mélyen érdeklő dolog az iskolában alkalmazva ne volna egyáltalában megtámadható, azt én nem állítom; mert nincs a világon oly dolog, a mely bizonyos tekintetben ártalmas ne volna vagy magára vagy környezetére, p. o. az ismeretekben való gyarapodás, a tudomány is megárt annak a ki azt meg nem engedett célokra használja fel — tudatlanul lehetett volna valaki egyszerű és becsületes ember — de mint az ismeretekben bővelkedő, a tudományban jártas gyakorlott ember irtózik az egyenes uttól — gazban jár szüntelen: — hát a pénz, melyben vagyom a világ szerelme, az emberek boldogsága és boldogtalansága, mely rombol és alkot az ember szívében, lelkében egyaránt, hogy ne volna megtámadható, hogy ne volna annak is ártalmas oldala? Van igenis, éppen azért egyszerű reá szoktatni a gyermeket, hogy azt megbecsülje és okosan használja.

Ó-Morovica 1882. jún. 30.

Máthé László.

Kucurán 1882. június 25-én.

Tekintetes szerkesztő ur!

A „Bácska” tapasztalásom szerint az életből ragadt, tanulmányos, talpra esett cikkeket szokott hozni, így a 25 ik számban is a „Tiszti orvosok ügye” cím alatt egy cikket hoz, melynek olvasásánál több mint száz család szívében hálás visszhangra talált.

A cikk az orvosi nyugdíj egylet alapítása mellett szól. Bácskában létezik körülbelül 95 község. és 13 járás orvos, tehát összesen 108 orvos és hogy ezen aránylag nagyszámban testület nem találta szükségesnek, vagy nem lett volna képes egy nyugdíj egyletet alapítani: megfoghatatlan volna, ha nem tudnók azt, hogy a főoka egy részt de főképen a határtalan indolentia, más részt pedig az, hogy az orvosok eddig egy fent mint lent nélkülözhetetlen bajnak tekintettek és nem gondolt sorsukkal, jövőjükkel senki sem.

A községi orvosok ritkán vannak azon helyzetben, hogy saját és családjaiknak jövőjéről gondoskodhatnak, mert Bácskában csak a német ajku községek képezik az orvosok eldorodóját, és ezek igen kis számban vannak.

A nem német ajku községekben a községi orvos a 400 ft fizetésre van szorulva, mellék jövedelme alig üti meg a 150 fto, ezen községek lakosai a helybeli orvost igen ritkán veszik igénybe és ha veszik is, az a gyengéjé van, hogy fizetni nem akarja, mert azt mondja: a község ugy is fizeti, de különösen járványokban ez h tványozva folytatattatik, batorodom ezt saját élményeimből példával illusztrálni.

Az 1864. év tavaszán nagyszámban fordult elő a scorbüt, mely az akkori provizorium által járvánnyá felfújott, meghagyott a községi orvosnak, hogy naponta egy esküdt kíséretében házról házra járjon

scorbüt beteget keresni és orvosolni, persze ingyen 300 ft évi fizetés mellett.

Az 1873. évi cholera dühöngése alkalmával a fen- tebbi eset ismétlődött, a járvány 5 héig dühöngött, áldozatul esett több mint 300 egvény, felegyógyult talán több; az orvoslást súlyosbítottam magamnak anynyiban, hogy az a szerencsétlen ötletem jött, hogy a göresök ellen bór alatti szunyal befeckendéseket alkalmaztam, minék folytán minden beteghez személyesen kellett elmenni, pedig minden remuneration nélkül.

Ugy hiszem ezen példák elég bizonyítékok arra, hogy a községi orvosi nyugdíj-egylet alakítása égető szükség, és hogy ha kezdeményezik, az orvosok magok azt ne kezdeményezzék, mert a határtalan indolentian hajó törést fog szenvedni, mint is már többszöri kísérletek hajótörést szenvedtek. Ezen állításomnak eleven bizonyítéka azon körülmény is, hogy mindeddig a „Bácska” 25. sz. közlött cikk mellett még egyetlen egy orvos sem szólalt fel, hanem kérjük fel és kérem is a mi erélyes és fáradhatlan alispán és megyei főorvos urakat, ők legelső sorban hivatva vannak ezen ügyet kezdeményezni és pártfogolni, mi által maguknak több száz család szívében multhatlan hálás emléket emelnének, én meg vagyok győződve, hogy ha ők ezen ügyet pártfogolják, az ige testté fog lenni.

A mi a módozatot illeti legelőszörűbbnek találnám a jegyzői nyugdíj egylet alapszabályait a szükséges változással alapul venni, miután az eddigi tapasztalások szerint elég életképesnek bizonyultak.

Jánoky István

Községi orvos és megye bizotts. tag.

Ó-Kanizsa, 1882. jún. 30.

F. hó 29-én egy jótékony célú szinelőadást rendeztek a műkedvelők T. Sz. János éneklész úr igazgatása alatt s igazán meglepettünk „Egy jó madár” című énekes vigjáték kitünő előadása által, mely becsületére vált volna bármelyik vidéki színtársulatnak is. Az előadás sikerültének orszámrésze Sz. János urat illeti, ki fáradhatlan buzgalommal s már vele született jeles színészi tehetséggel mindent elkövetett, hogy a közönségnek egy élvezetes estét szerezzen, s hogy az előadásból folyó tiszta jövedelem által — mi 55 fto-t tett ki — a „Vörös-Kereszt” s más jótékony egyletek alapítókéjét gyarapítsa.

És ez sikerült is neki a legnagyobb mértékben, miután megnyert a játékbani részvételre több, erre igen alkalmas személyiséget.

Ilyenek voltak: Eisenstädter Mór ur ki „Hubonyák” földbirtokost, Tóth Lambertné úrnő pedig „Hubonyáknér” igen sikerülten, s W. Mór vendégl. ur ki „Vavranecz” tótót kitünően oly alakítási képességgel s humorral adta elő, mely ritkítja párját. Lehetetlenség volna Sz. János úr bájos unokája: Ócskay Hermin k. a. ot (Borcsa szobaleányt személyesítette) meg nem említenem, a mi csalogányunkat, Blahánékat, gyakorlott kellemes ézüstesenésü hangjával elbűvölte a zsutolóság megtelt nagyvendéglő dísztermében egybegyült óriási közönséget annyira, hogy szünni nem akaró tapsvihar s tetszés nyilatkozatok közt többször megújrattatta énekét. Kitünő még Ifkovics A. úr (Borcsának kivél együtté szolgált Hubonyáknál, szeretője) ki nélkülözhetlen énekes darabok előadásánál s kit kellemes, erőteljes hangjáért Tamásinak nevezett el már régebben a színeszet-kedvelő közönség. A többiek csak kezdő játékosok voltak s többé kevésbé jól működtek közre, már t. i. úgy, amint ilyenektől várható Horovicz Irma k. a (Lina) és Stuczb. úrból (Leik zsidó) még lehet idővel valami. T. Lambert úron (Szirtei ügyv.) meglátszott, hogy színtársulatnál működött.

Magyar Imr.

A szerelem.

Éz hát a szerelem: remegve hérni,
Szeretve hinni és félve remélni!
Öröm közötté dsírni a könnyű,
Könnyű közötté kéjjel mosolygni.
Az üdtől majd meg tebolodni,
Véjadni — sírni mindig, — mindenütt?

Elhinni mindent a mit cseveg ajka,
S aztán kétellyel fennakadni rajta.
A mennyben poklot hordni szüntelen,
Poholban mennyet, — hint a kéjben,
Egy percben lenni — majd fenn az égben —
Éz volna? — ez tehát a szerelem?

Jordan Béla.

FÉNYKÉPEK

A SZABADKAI VÁROSLIGETBŐL.

Fotografirozotta: Kaja-busz.

Motto: Rezzeti levelét városliget fűja,
Eltikkadt vendégek ülnek le alája.
En e helyütt jártam tündöve megálltam
Szabadkai közönségen, hajh sok fureszt láttam.

Ne tessék megapprehendálni mindenféleképen tisztelt publicum, ha ezek a fényképek talán kellenél sötétebben lesznek árnyékolva, mert hát 1. én a fényképezést csak mint diletáns üzöm; 2. ugy vagyok meggyőződve, hogy a sötét árnyékolás csak emeli az igazi fény ragyogását; 3. miután a képeket minden díj nélkül állítom ki; annál fogva a mélyen tisztelt közönségnek szava sem lehet.

Nem tudom már Schiller volt-e vagy Rousseau, de bizonyosan állithatom, hogy görög bölcs volt, a ki azt a jó tanácsot adta: „Télen a hideget, nyáron a meleget kerüld”. Jó, hogy bölcssei is voltak az emberiségnek, mert közönséges halandó ezt a nagyon abstract principiumot alig találta volna ki valaha. No de miután föl volt fedezve, az egyetemes törekvés mindig oda irányult, hogy annak a gyarló semminek, a mit embernek hívnak — minél kényelmesebbé tétessék ez az ideiglenes szállás. — Mulató helyek, sétaterék lé-

tesítették, különben nem is tudom, mivéők lennének a 19-ik század gyermekei, kiknek nagy részénél rendszeres napi teendő a délelőtti elaludni, a délutáni elsétálni. E tekintetben minden valamirevaló város eléggé föl van szerelve. Ha Pestnek van Margit-szigete, Orczy-kertje stb. Bajának Sugovicája, Szabadkának is van városkertje vagy ligetje, (hát még Paloty?) És ezek a kertnek nyáron át megbecsülhetlen enyhülési- és városi homokkal túltelt lelkeknek s minden miniszteri vagy rendőri utasítás nélkül egy éven, mint más, meghozzák virágaikat, zöld lombjaikat s a mi ezenfelül szükséges a sétáló közönség kebelvágyainak betöltésére, arról gondoskodik a házi, illetőleg a kerti gazda.

Mert hát a sétálási mánia annyira divatba jött már, hogy a királytól le az utolsó fávágógig mindenki szükségét éri s ha az a becsületet vasárnap elérkezék — pedig pontosabban jár mint a zombori torony órája — hát akkor boldog-boldogtalan sétára indul, a város ugyszólván kiköltözik a városból, — vasutnál, nyárfásban, városligetben hemzseg a járókélők raja.

Hanem hát mi kezdjük el szemlénket, nézzünk egynéhány fényképet, amint föltűnnek egymásután... A közönség hullámsík, mint eső után a pillangók, — a szín temérdek féle, mintha egy kaleidoscopba nézne az ember, — a zikkerek — ezek a modern rövidlátó nemzedék mellözhetlen kellei fölrakataknak, a hölgyek fixiroztatnak élő és élettelen tárgyak kifogásoltatnak. Vonuljunk félre. — Ime itt jön egy subogó selyemruha, a subogó ruhában egy mosolygó hölgy, a mosolygó hölgyben egy kacér lélek. Délcegen lép mint egy Zenobia, kevélyen, mint egy Semiramis és csábosan, mint egy Cleopatra. Kiserőt képezik Mars fiai, áhitattal néznek a hölgyre, mint az elkárhozott a feszületre. A nő játszik, cseveg, mulat. A kiserők egy pillantást abból a csillogó szemekből nem adnának Jovanovic tábornok minden győzelméért; egy mosoly azokról az eperajkákról többet ér az egész Ragusai tábornál. Egy bizalmas szó, egy legyező legyintés jobban esik akármelyik rend érdemkeresztjénél. És a nő nem is fősvénykedik egyikkel sem. Játszik, cseveg, mulat, legalább néhány percere elfelejté azt a morosus férjét, a ki bizonyosan szót fog tenni ezért a kis délutáni sétáért is.

A férj? . . . az gondolkozik otthon, hogy honnan teremtsen pénzt, mert törlesztenie kell, a határidő lejárt. Aztán eszébe jut a délelőtti szóváltás nevével, kedvetlenül könyököl asztalán. Majd könyvet vesz kezébe olvas: „Az ember tragédiája” — épen neki való. A nő kinn játszik, cseveg, mulat, a férj otthon lapozgat s megakad szeme a következő sorokon:

- „Oh nő, ha te megbírnál érteni,
„Nem keresnéd
„A boldogságot kívül körömmön.
„Nem hordanál mindent, mi benned édes
„Világ elé, s mindent mi keserű
„Nem tartanál fel házi tűzhelyednek“

(Madách.)

Aha, itt jön egy kacagó csoport, leányok mindhárman, tán ne is szedik őket külön, hiszen a virág is szebb bokrában. Vagy igen? — azt sem bánom.

„Hallottad-e már édesem, hogy Béla jegyet váltott Irénnel? — ezt az a barna mondja, akinek a mamája igaz ugyan, hogy betegesen fekszik otthon, hanem ott van mellette a néni, aztán meg ő ugysem gyógyítaná meg.

„Ugyan ne mond lelkem, lehetetlen”. Ezt meg a szöke mondja kinek papájánál épen tegnap foglaltak bizonyos holmit, bizonyos törvényes egyének, bizonyos törvényes követelések tárgyában.

„Hidd meg édesem, hogy úgy van. Ismered Tündeit?”

„Nem én, sohasem láttam.”
„Kiállhatlan ember, mondhatom neked hogy kiállhatatlan, olyan szellemtelen, mint egy tyúk”. (Az sarkigazság, hogy lányok előtt minden jegyben járó fiatal ember kiállhatatlan.)

„Hát azt tudod-e hogy Géza visszaküldte Agnesnek a jeggyurút?”

„Azaz hogy nem adják Agnesnek a szüléi.”
„Az lári-fári, ne hidd édesem, nem igaz, azt csak úgy találták ki. Tudtam én, hogy így lesz, megmondtam még régen, hogy bizony szalamegyasszonyok maradt Agnes. Csak hirtelen munka soh sem volt jó. Mindig mondtam én, hogy nem kell a férfiaknak hiúni, én részemről sohasem hallgatnék rájuk.”

„Hiszen ha nem beszélnek hozzád.”
„Óhó, azt kikérem magannak, beszélnek is, beszéltek is többen, mint akárhóhoz, de nem hiszek nekik, sohasem hiszek nekik.”

„Noesak az a te hitetlenséged egyszer vakhitté ne változzék!”

„Oh attól ne félts édesem, mert én megfogadtam, hogy sohasem megyek férjhez, — igen sohasem.” (A leány amaz önkéntes szabad határozata, hogy soha férjhez nem megy, hasonló amaz önkéntes szabad ajánlatokhoz, miket háború idején kényszerítve tesznek.)
„Ugyan édesem hogy beszélhetsz ilyent? folytatja a szöke, azt csak elfogod ismerni, hogy a valódi boldogság a házasság körén belül van.”

„Ejnye lelkem, úgy beszél, mintha már benne volnál; tudod, mikor előttem a házasság élet boldogságáról beszélnek, mindig az alchimisták jutnak eszembe, kik rézből akarnak aranyat előállítani.”

„Mióta lettél te ilyen világgöyölő?”
„En csak férfigöyölő vagyok.”
„Vigyázz, a gyűlölet legközelebb áll a szeretethez.”
„Oh ez tsak frázis.”

„Édesem, te pályát tévesztettél, olyan német doktor lett volna belőled, avagy missionárius Indiában ha ha ha . . .”

„Soh se gúnyolódjál lelkem, ha neked olyan lány szived s még lágyabb eszed van, azt cseppet sem irigyler. S ezzel egy tekintetet vett barátomjére, mely érthetően kifejezé, hogy ennek a vélemény különbségnek két hónapig tartó fahé a következménye.”

Ha Saphir ezt a conversatiót hallotta volna, arra a fenn tisztelt barnára aligha elmondta volna, mit általában a nőkre mond, hogy t. i. „a nő az élet színméze, cukororsó az itt lét hüvelyében, zsírszem az élet hig levesén, csukamáj a földi nagy bőjten, kará-

csonfa az emberiség gyermeki nagy sokadalmában és csodateljes esavarrógó a nagy világgépben.”

De majd el is feledem leirni őket.

Az a barna erős, megtermett alak. Okos kinézése van mint egy Minervának, de arca hideg, mint egy grönlandi tájkép; affektálja azt, hogy ő minden gyengébb érzést kiküszöbölt magából. (Lehet, hogy nagy okai voltak rá). Az valószínű, hogy most nincs benne, de hogy ne lehetne: azt nem merem állítani. — De non esse ad non posse non valet consequentia.

A másik — a szöke — organikus tekintetben is egészen ellentét, az élet viszonyait illetőleg nincsenek olyan vaskos elvei, de nem is férnek meg benne, mert olyan sylfid vékony, mint egy angol céna. Látszik, hogy többször táplálkozik hóltságával, mint főzeléssel. Pár ezer forintig bukkott kereskedő sóhajta többször nyomna az egész hölgyalagnak.

A harmadik szerény, ábrándos képű leányka, nem is szól bele a fentebbi fontos tárgyalásba. Látszik, hogy ő még a természet hamisítatlan virága, a kin nem hagyott nyomot se Török János, se más kontár. Arca olyan, mint mikor a tejbé vért cseppentenek, merengő szép szemét szanaszét hordozza, nem is tudja, hogy abban torpedók rejlnek s a közel evező monitorokat fölrobbantással fenyegetik. Mátrahegy ormán a fehér tagyott hó, mit a felszél tisztára sepre, holló, kezeihez képest. Lábai picinyek mint egy pikkóta tézta. Az a hatása van ránk, mint a színek, mely az ég sötét-kékjének s a hajnal sugarának összeolvadásából támad, melynek nevet adni nem tudunk, de érezzük az elragadó fenséges jelenséget. Olyan tiszta, mint egy menyországól elszabadult angyal; olyan szép mint egy ingó bingó róza bimbó, olyan kedves, takaros, mint egy debreceni mézes kalács.

Ő is sétálni jött, nem tudja „a kis bohó”, hogy Virginitas dum aspicitur, inficitur. — Mereng, bámul a járókélőkre; úgy tetszik, mintha arcáról azt lehetne olvasni amit a nóta így fejez ki:

„Tejtől hizik, tej kell a báránynak,
Szerető kell a fiatal leánynak.”

Azt ne kívánja a t. olvasó, hogy öltözötiket leírjam, mert ahoz szakember kell. Annyit láttam, hogy az egyiknek több fodor volt a ruháján, mint a Julius Césár köpönyegjén, a másik úgy meg volt rakva elül is hátul is máslival, mint a hasadt tekenő pánttal, a harmadik ruhája nyulványának céltalanul bolygó fölölégét — vulgó; slepp — fél kezében vitte maga mellett. — Csak szép biz az „ha úgy tiszta időben sétára kél a tarka-barka nőnem. Mi szépek ők, mi szépek teringette”. a többit tessék megolvasni Petőfinél, nekem nincs erkölcsi bátorságom, hogy ide írjam Tetszik tudni, azon nem kell megütödni, hogy ezt Petőfi a pesti nőkre írta, mert hát az szabadalmazott saját-sága a hölgyvilágnak, hogy mindenütt lehet tarka barka.

Jerünk tovább. Itt jön pater familias és mater familias a kis Dolfi-val. Lassan haladnak előre, mint a zombori megyeház építése. A kis Dolfinak romlatlan gyermeki kedélye mellözve a cafrangos publikumot a természet szemlélésében gyönyörködik:

- „Papa, miért van itt annyi sok fa?”
„Azért kis fiam, mert ide ültették.”
„Papa, miért ültették ide ezt a sok fát?”
„Azért kis fiam, mert ez mulatókert.”
„Papa, miért mulatókert ez?”
„Azért kis fiam, mert az emberek ide járnak az árnyékba mulatni.
„Papa, miért mennek az emberek az árnyékba?”
„Azért kis fiam, mert meleg van.”
„Papa, miért van meleg?”
„Azért kis fiam, mert nyár van.”
„Papa, miért van nyár?”
„A — a — azért, mert elmúlt a tavasz.”
„Papa, miért múlt el a tavasz?”
„Azert . . . ejnye kis fiam de unalmas vagy te!”
„Papa, miért vagyok én unalmas?”

A miért kérdések végtelenig nyulnának, ha mater familias már le nem telepedett volna egy felekezet nélküli eperfa alá s a gyilkos miérteknek azon nyilatkozatával véget nem vet: „Ugy-e kicsikém eszünk valamit?” — „Minden bizonynyal kicsikém” — feleli pater familias. „Vajas kenyeret főgnék enni ugy-e kicsikém?” — „Minden bizonynyal vajas kenyeret is”. — Lám milyen szép a családi élet s benne az egyetértés, (ne a hirlapot tessék gondolni) milyen szépen megegyeznek. Egyébiránt e tekintetben nagyon azonos elveket vallanak. Mater fam. azon francia elvnek hódol: „L'esprit fait les mortales aimables, mais l'estomac fait les heurennes.” Pater fam. pedig azt mondja hogy: „Der Magen ist das Centrum aller Dinge.” Das erste Glied im grossen Weltenringe.

„Ugy-e kicsikém bort iszunk?” kérdi mater fam. „Minden bizonynyal bort iszunk, ámbarot szerény véleményemmel bátorodom oda nyilatkozni, hogy itt a bor ihatóan, hanem azért a mint kicsikém akarja.”

Tetszik tudni, azért hogy egymást kicsikémnek szólítják, nem kell valami miniatűr alakokat képzelnem, mert hát mater fam. egy smukkostól közel három mázsa, a pater fam. pedig terjedeleme nézve nem sokat enged a londoni zoologiai kert, kisebbik hippopotamusának. A fent említett elveket nagyon is bebizonyítják, mert olyan derekasan esznek, mint egy hat mértföldet gyalogolt diák s olyan hatalmasan isznak rá, mint egy templárius. A gyönyörűség falatozást a kis Dolfi zavarja meg, kinek első dolga, hogy könyökével meggy a vajas kenyérnek, mit aztán nem áll a mama ujdonaúj ruhájához fenni; amiért is Dolfi a mama mellől ellöditte, tőle a vajas kenyér eldoboztatik s megbiztatik, hogy vacsora tekintetében se tápláljon valami vérmes reményeket. Pater fam. a házi béke kedvéért diplomacie oda működik, hogy a kis Dolfi kérjen engedelmet a mamától, minek meglesz az a nem várt sikere, hogy Dolfi előveszi leghatalmasabb fegyverét s olyan sirást kezd, mely a vasuti mozdony fűtyölését négy hanggal felülmulja s utoljára is a namának kell tőle engedelmet kérni. Ő a közszendháborítót hallgatásra is bírja, bedugván száját egy darab kifivel.

A nép hullámsík, jön meggy, a szia változik, mint a kódfátyolképeknél. Ime itt jön egy új pár;

nem azért új pár, mintha . . . izé . . . hanem azért mivel még mi nem láttuk őket. Az ifju azon fájához tartozik az embereknek, kik naponként becsületes munkával foglalkoznak, vasárnap rendszeres tiszta ruhát öltenek, minden áron szivarra tesznek szert, magas sarkú cipőt, kifent bajuszt viselnek s a leányokat „tisztelt kegyed” címmel titulálják. Alkalmasiut első találkozásuk, mert fejüket minduntalan két ellenkező polus felé forgatják, pedig hát a szerelmet, náhiát, meg a szegénységet igen nehéz eltitkolni. Az ifjunak nagy kezei és lábainál csak éltetlenség nagyobb, egyáltalán nem esik kezére az udvarlás. Annaira jámbor legénynek, amennyire jámbor volt férfinak az a falusi tiszteletes, ki hosszas figyelmeztetésekre, — hogy az asszonyka mást szeret, — végre türelmetlenül kiáltott fel: „Az lehetetlen, — hiszen én hoztam hittelt van kötve, még sem szeret, hát mást miként szeretne! . . . A leányka szemérmes, mint egy süit rák, hanem azért sétálni jön, mert úgy látja másoktól.

„Tisztelt kegyed szokott az városkertbe járni?”
„Igen”. „En is”. Szünet. „Tisztelt kegyed, ha meg nem desperálna, ajánlom magam egy pár falat özsonna erényében.” „Nagyon sokat ettem délben” felel a „tisztelt kegyed” őszintén. „Mindazonáltal egy harapás virshti avagy egy kis sajt nem fog ártani, szereti a sajtot?” „Nem”. „Hát a testvére szereti a sajtot?” „Nincs testvérem”. „Hátha volna testvére szeretné a sajtot?” — Erre aztán a leányok hallgat mint a Kosu malma Szoboszlón. Hagyjuk őket a tisztelt özsonná elköltöni.

Itt egy példány azok közül, kik életük nagy részét azzal töltik, hogy a más kötelességét végzik; ez egy vékony reményű, pennaforogató vitéz — alias írónok — valóságos havanna szivart szí, melyet még szerdán kapott principálisától afeletti érdemének méltánylásául, hogy a tek. ur pipát kitisztogatta. Lám mennyire ment az önzéstől, e drága szivart megtartotta, hogy az egész közönség élvezhesse. Köszönetet szavazunk érte!

Ime itt egy más extra subjectum, nagy reményekre jogosított. Egyedül sétál, ő elég önmagának. Ha a lak cipőt felhuzza, meg a fater mördelt fölteszti — melynek ágaskodó szele a személmom vitoráját juttatja eszünkbe; azt hiszi, hogy minden madár neki futyul. Van benne sok szép tulajdonság — legalább ő azt hiszi. — Szeretetre méltó, mint egy Adonis; kalandos, mint egy Casanova, Don Juan; büszke, mint egy Don Césár; szerelmes mint Romeo; verekedő, mint egy Schuriman; merész, mint Godard; eszik, iszik, comme il faut. Ha szóba állsz vele, annyit beszél egy nap alatt, amennyinek egy hónap alatt sem tudna ura lenni. Fennen hangoztatja a világmegviltséget, pedig mióta az iskolából kikerült, nem olvasott egyebet, mint étlapot, meg kalendáriumot. Jó hatással van rá ha megtekintetes urazzák, pedig a diplomája még valamelyik szálason ugat. Az ilyenekre mondta azt Börne, hogy csak krumplit kellene a zsebükbe tenni, azonnal kész volna a „boeuf à la mode”.

Hát az kiesoda ott a parton elmélyedve önmagába és nagy kalapjába? Ha nem valami mérnök, akkor nyilván néptanító s egyáltalán nem arról gondolkozik, hogy hány méternyi magasan áll ő most a tenger színe fölött, hanem azon nehéz alternativa forog agyában: vajlon ma vacsoráljon-e, vagy holnap ebédeljen, mert mind a kettő itt nem feszegethető okok miatt lehetetlen.

Ahán, itt van a jó idő, benn a kioszkban. Zene nére termelt fekete szerzetek egész vasárnapi animóval huzzák azt a nótát hogy: „piros róza piros lány, piros kendő a nyakán”. . . előttük pitykés mézáros legény járja egyedül, szemmel foghatólag megdöntve amaz axiomát, hogy: „Jaj de búsan járja, kinek nincsen párja”. . . Mögöttük egy vegyes házból származott kucséber mereng, sóhajtozván: „régí dicsőségünk hol késel az éji homályban?” Oldalt egy gyantás kinézésű ur szemfüleskedik, ki ha nem muszka emissárius, hát akkor olyforma subjectum, mint e sorok írójá t. i. valamelyik lapnak munkatársa, — bús pillantásokat vet a sörös és boros üvegekre, mint a melyekből neki tisztelet példány nem jutott.

Mikor aztán Arany János szerint „feketen böltingat az eperfa lombja”, mikor a szűnyog és másokozák természetű éjjeli portyázó állat szabad lábára helyezték: akkor a ligetből mindenki baba tisztul, kivéve egy kompániát, melyet halálos véték volna le nem fotografizni. Ezek a „délmagyarországi természet vizsgáló egyesület” tagjai. Ott ülnek az asztalnál, mind patent 13 próbás egyének. Ott van a többek közt Kalabriás Jóska, Cúpász Sándor, Volát Lajos, Drukk Móric meg egy sine spe futuraque conditione existáló káplán. Ezek már valódi hangversenyt tartanak a literék karmesterkedése alatt. Sajátságos egy ilyen tableaut figyelemmel kísélni, amint mind derültebbek lesznek az egyes portrék. Mert hát mivel a bor stádiumot tart az emberben, a szerint változik, módosul az egész fénykép.

Első stádiumon a gyomorban áll meg a bor. Ekkor még nincs semmi baj. Második fokom már a sziv körül táboroz, azt insultálja, ekkor már kitor a jó kedv, de azért énekel, mint egy tót orgona. Kalabriás Jóska — mintha nem tennék föl róla, folyvást azt erősitgeti, hogy „Pesten jártam iskolába — kukk”. . . Cúpász Sándor nagy bizonytalanságában fel kiált, hogy „két ut áll előttem, melyiken induljak!” — hanem azért meg nem mozdulna egy zsák aranyért, s előre is bizonyos lehetünk, hogy a harmadik uton fog elindulni s nem valószínű, hogy hazaér. Drukk Móricnak meg a legkedvesebb nótája, hogy: „zsidó, zsidó rongyos zsidó”. — Az is derék, mikor a cigány fülebe mind az ötven más más nótát futyólnak, hogy azt húzza. A boldogtalan primás aztán nagy zavarában rárantja azt a melyik épen eszébe jut s csodálatos, hogy mindenik uri ember saját nótájára ismer benne. Harmadik fokom a bor már az agyvelőt cernirozza, mely agyvelő aztán rövid ell-nállás után kénytelen magát megadni életre halálra. És akkor aztán már igazán baj van.

Végre mikor a lábujjhegyen járó hajnal megérkezik, mikor a kis pacisirta tiszta ajkáról tiszta éneket bocsát a tiszta ég felé, mikor a „termés vizsgáló egyesület” tagjainak szempillái olyanok már, mint a leros-

Az ómorovicsai volt dalárda református egyháznak 100 o. é. fr. t. adományozott, melynek kamata mint szorgalmi jutalom két oly gyermek között — egy fiu egy leány — osztandó fel, kik a IV. elemi osztályt kitűnő sikerrel végezték. Az alapítvány tetetett még az 1880-ik év elején.

Beküldetett. „Gondolatok a tanítás és nevelés köréből.” Irta Kellner Lőrinc. A 10. kiadás után átdolgozta Szűcs János öregei tanító. Budapest 1882. A Hunyady Mátyás intézet nyomdája. E mű 233 lapon 173 darab nevelésügyi eszmecsereit tartalmaz, élvezhető nyelven, szép gondolatokkal, gyakorlati elvekkel telve. A sok érdekes között legérdekesebb — bár szomorú — benne az utolsó számozatlan lap, mely a megrendelő névsorát tartalmazza. Összesen 82 ember találta szükségesnek megvenni egész nagy Magyarországon. Elég sajnos, hogy a tanítók mindig a saját nem becsültetésüket hányorgatják; és az ilyes munkákat, melyekből egy álló évig szellemileg táplálkozhatnak, se nem veszik, se nem olvassák. Mikor tanulni kell, mind táltos. Erdemes még megjegyezni, hogy a kácsi főmegye papjai közül összesen 22 tartotta érdekesnek az 1 ft 50 kros bolti áru munkát és annak érdek fordítását megbeszéli. Ha nem sajnálják az olvasási fáradságot, hát a legérdekesebb fejezeteket, minők: a 26, 42, 46, 52, 73, 78, 80, 85, 106, 125, 146, 168, 214. lapokon kezdődő részletek, alkalmaslag közölni fogjuk. Egyébiránt aki addig nem várhat, O-Bácsén a szerzőnél is kaphat a munkából.

Ujvidéken az érettségi vizsgálatot mind a 18 tanuló sikerrel megállotta, még pedig kető jelesül. F. hó 3 án volt Kaloosán a nevendék papok fölétele.

Baracska alatt a mult számunkban leirt zivatar alkalmával egy embert és egy nőt erdei munkájuk közben a villám agyon sujtott.

Ujvidek város a vasuti állomáshoz vezető utra 5000 főt szavazott meg.

Baja város municipális hivatalnokainak nyugdíj-szabályzatát Drescher Ede, az új practice tevékeny polgármester június 15-iki kelettel kiadta.

Okanizan polgári iskolát akarnak állítani. Okosan teszik! Mődjük is van hozzá, tizenkettőfél ezer lakosból diákok is csak akadnak; aztán meg a szomszéd Ada földműves iskolájára. Zenta gymnáziumára hozott áldozataival nagyon is provokálja a városnak ezt az önmaga iránti szívességet.

Ujvidéken az iparpártoló társulat magániskolájában júniuson keresztül ingyenes oktatás lesz iparos pályára készülő tanulók számára. Jól tennék holmi székundás és elégséges fráterek szülei, ha gyermeküket ide, onnan meg üzletbe adnák.

Biboros érsekünk itléte alkalmával a multkor föl-soroltakon fölül még Brankovits g. k. püspök; Br. Bibra honvéd, és Rzehak közös ömagy urakat is megtisztelte látogatásával.

Ujverbáson a minapi nagy zivatar alkalmával Rohring Lajos földmívelt a villám agyon sujtotta.

Az ujvideki gubó-beváltó hivatalnál az idén 100 kilóval többet váltottak be, mint tavaly; mi a selymeszet népszerűsítésének örömdetes jele.

A bacs gör. kel. püspök Petrovics Bazilián 100 főt ajándékozott az ujvideki tüzoltó egyletnek.

F. hó 11 és 12-én lesz az új báci és temesvári püspökök fölszentelése.

A budapest-zimonyi vasut pétervárad duna hidját a resicai vasmármor szállítja; sulya 2 millió kiló.

Meg egyisz Erdélyi Marietta. Olvasóink emlékezhetnek még ezen híreinkre, misz-rint Erdélyi Marietta, mikor Csóka Sándor szinigazgató ellen 75 főt iránt indított pőrt a zombori járásbírósgy előtt felében elvesztette, — kijelentette, hogy nem tekinti magát többé Csóka társulata tagjának. Csóka előzőleg csak azon feltétel mellett ígerte beleegyezését Erdélyi Marietta szerződésének felbontásához, ha ennek nővére Erdélyi Gizella k. a. is hajlandó lesz szerződését, melyet a téli szini idnyre kötött, — felbontani. Erdélyi Gizella azonban erről hallani sem akart. Marietta k. a. pedig ragaszkodott elfoglalt álláspontjához és a további fellépést megtagadta. Ennek folytán Csóka szinigazgató az országos színészegyesület központi igazgatótanácsánál panaszt emelt Erdélyi Marietta ellen, mire a tanács szó szerint a következő végzést hozta: „A magyar színészegyesület központi igazgató tanácsa Erdélyi Mariettának azon tényben, hogy a kötötte és Csóka Sándor szinigazgató között fennforgott s a zombori kir. járásbírósgy elé vitt vitás ügy miatt a nevezett igazgató társulatánál a fellépést megtagadta s a társulatot a szerződés ellenére önkényűleg oda hagyta, szerződésességének tényálladkát állapította meg. Ennélfogva a fennirt tanácsalábbi kelettel elrendeli, hogy panaszott Erdélyi Marietta 1882. év július hava 1-én Csóka Sándor szinistársulatának jelenlegi állomás helyén, Békés-Gyulán saját költségen megjelenni, Cs. S. szinigazgatónál jelentkezni és a kötött szerződést az igazgató kívánataira betartani köteles. Erdélyi Marietta azon időtől kezdve, amelytől a fellépést megtagadta, július hó 1-ig fizetésre igényt nem tarthat, más részről pedig ezen ügyben magát a szinbírósgy további eljárásának alávetni nem tartozik. A szinbírósgyának (Zomborban) f. évi május 31-én 6. 7. 8. 9. 10. 18. 19 és 20. számok alatt hozott elmarasztaló ítélete a tanács által helyben hagyatott. — A tanács a végzése (f. hó 20 án) Erdélyi Mariettával közöltetett. Kelt Budapesten a m. színészegyesület központi igazgató tanácsának 1882. június hó 27-én megtartott üléséből. Ditrői Mór s. k. titkár.”

Ezen végzés Erdélyi Mariettát annyira sértette, hogy e miatt kilépett a szini kebelzetből, s most mint „mükedvelő” szerepel a Budapest-krisztinavárosi szin-körben. Csókaival kötött szerződését természetesen nincs szándékában betartani; de a kebelzetből való kilépése sem a szerződésbeli kötérs, sem a szinbírósgy által reá itt Zomborban kiszabott tetemes bírságok megfizetése alól föl nem menti őt.

Futakról írják: E hó 18 án estefelé Vazilov Vaza koresmárban két egyen mulatozás közben szóvitába elegedett, minek tetleges következményei sem maradtak el. A koresmáronné látva a komoly fordulatot, a veszekedők közé lépett és szép szóval le akarta őket csillapítani. E közbelépés azonban olaj volt a tüzre, mert most a garázdák a koresmáronnéra főrmedtek s

az állványon levő üvegeket kezdtek leverni, midőn pedig a koresmáronné e miatt őket rendre utasította, egyikök egy székkel úgy ütötte fejbe, hogy a szegény asszony vérrrel borítva eszméletlenül rogyott össze. A javveszékletre odasiető udvaros azonban a csendőr-állomásra futott segítségért, a megérkezett két csendőr azonban már csak a megsebesített asszonyt egy más asszony által ápolva, a garázdálkodás romjait és a vérvonokat találta ott; a tettesek ezalatt eltávoztak. A szegény asszony az ijedtség és a nagy vérvesztés folytán szólni sem tudott s így a csendőrök nyom nélkül indultak a tettesek után. Az egyiket csakhamar meg is találták az utcán hadonázva és lármázva s ezt le-tartóztaták. A másiknak egy Kutszeratné nevű asszony vezette nyomára a csendőrök, kinek házában a tettes ekkor már többet magával beszéltetett. A mint az egyik csendőr a szobába belépett s a koresmai verkedő után kérdészködött, a 10 tagból álló társaság egyik tagja felállott és azt mondá: igen én vagyok. Erre a csendőr felszólította, hogy jőjön ki vele pár szóra s minthogy az illető nem engedelmeskedett, őt a törvény nevében letartóztatottnak jelenté ki. A felszólított most durva szavakkal rátámadt a csendőrré; ez fegyverét készen tartva, még egy párszor figyelmeztette a békés követésre, de minthogy nem használt, mellen ragadta az illetőt és ki akarta vonszolni. Erre rettenetes dulakodás támadt a két ember között; a tettes egyik kezével a csendőr fülét, a másikkal a fegyver szuronyát ragadta meg s midőn ezt elereszteni kényserült és a csendőrt a konyháig követte, a jelenetre a ház előtt és pitvarban összecsedültek nagy néptömeg láttára vérszemet kapva, újra rátámadt a csendőrré s fegyverét egy erővel ragadta meg, hogy azt semmiképen sem volt képes kezéből kicsavarni s látva a néptömeg fenyegető hangulatát, melyet társa már alig bírt feltartóztatni, félve a lefegyverzésről, még egyszer figyelmeztette a dulakodót, hogy eresse el a fegyvert, különben lövi. Ez nem engedelmeskedett, mire a csendőr megfordítá fegyverét, lött és agolyó az ismeretlen tettesnek nyakát fúrta keresztül, úgy hogy ez azonnal szörnyűt halt. A két csendőr a nagy néptömegben keresztül csak szuronyt szegezve tudta magát áttörni. Az őrparancsnok megjelenvén a helyszínen, felvette a szemlét, azonnal értesítette a szolgabírórt s ez az ujvidéki törvényszéket. Másnap a törvényszéki vizsgáló bíró és az orvos kimentek Futakra, a hullát felboncolták s elmentették. A vizsgálat folyamában van. E

F. évi június 23. pénteken reggeli 9 órakor Krusevlya község egész határát elpusztította a jég, a dió és tyúk tojás nagyságu jégek nemcsak az összes gabonát, hanem még a fiatal fákat is tökéletesen tönkretette, a zabot már lekaszálják szénának, tengerit és kendert kiszágtják és kölest vetnek, buza és árpa annyi nem lesz, hogy a népek elég kenyere legyen, mióta a község fennáll ily rossz esztendeje nem volt, az 1866-ik év még aranyos volt ehhez képest. + n.

A baja szabadkai szármayvasút nyomjelzési munkálatai befejezésükhöz közelednek. Ezek szerint a távolság 5^{3/4} kilométert (körülbelül 8 mifdet) tesz ki és kiépítése 1.850.000 fba kerül. A pálya az úgynevezett lyvidei földeken át kerül a bajai határba, átszeli a feske utcát és a vörös-táblás utcán át éra vásártérre hová a nagy kiterjedésű indóház van tervezve. Az igen ügyesen vezetett trace folytán — noha az indóház a város kellő közepén lesz — összesen csak 7 vagy 8 kiskiszerű háznak kiséjájítása válik szükségessé. Az építési munkálatokat — mint B. Közlöny értesül — már a télen megkezdik, úgy hogy a vonal a jövő év folyamán a közforgalomnak fog átadni.

Hirdetmény. Az 1876. évi XVIII. t. c. 2. §-a rendelethez folytán Bács-Bodrogh vármegye központi választmánya által ezennel közhírré tétetik, hogy Bács-Bodrogh megye összes követválasztóinak ideiglenes névjegyzéke a központi választmány székhelyén, Zomborban a megye palotájá nagy termében, az egyes községek választóinak ideiglenes névjegyzéke pedig az illető községben a község házában, Vajszka, Bogyan köljegyzőséget képező községekre nézve a köljegyzőség székhelyén Vajszkán f. évi július hó 5-ikétől bezárolag ugyan e hó 15. mindeni általi megtekinthetés végett közszemlére ki lesz tve; továbbá, hogy az 1874. é. XXXIII. t. c. 44. §-a értelmében az ideiglenes névjegyzék ellen-saját személyét illetőleg bárki felszólalhat és mindenkinek jogában áll azon választó kerületben, melyhez tartozik valamely község névjegyzékébe felvételt, bármely jogtalan felvétel, vagy kihagyás miatt a névjegyzék ellen ugyancsak folyó évi július 5-ikétől bezárolag ugyan e hó 15-ikéig Bács-Bodrogh vármegye központi választmányához írásban intézendő s azon község előljáróinál — Vajszka és Bogyan községekre nézve a köljegyzőnél benyújtandó felszólamlással élni, melynek névjegyzéke ellen a felszólamlás intéztetik. A választási törvény 45. §-a értelmében mindenkinek a község előljárósnál, illetőleg a vajszkai köljegyzőnél benyújtott felszólamlások megtekinthetési jogában állván, ugyancsak f. évi július hó 16-ikától bezárolag ugyan e hó 25-ikéig mindenki, ki felszólalni jogosítva van, azon község előljáróságánál melynél a felszólamlás benyújtott Bács-Bodrogh vármegye központi választmányához intézet észrevételeket nyújthat be. Az ezen záros határidők alatt netán benyújtott felszólamlások és észrevételek felett Bács-Bodrogh vármegye központi választmánya az 1874. évi XXXIII. t. c. 48. §-a értelmében f. é. szeptember hó 1-től 20-dikáig hozandja meg határozatait, s azokat a most idézett törvény 49. §-a értelmében f. é. szeptember 20-ikától bezárolag 30-ikáig közszemlére a megye palotájá nagytermében kiteendő. Az ezen határozatok ellen netán a kir. Curriához írásban intézendő fellebbezések Bács-Bodrogh megye alispánja, mint ezen megye központi választmányának törvényeszerinti elnöknél a határozatok kitételét, illetőleg kézbesítését követő 10 nap alatt nyújthatók be. Kelt Bács-Bodrogh vármegye központi választmányának Zomborban, 1882. június hó 25. napján tartott üléséből. Schmausz Endre s. k. közp. vál. elnök. Poppovics Dusan s. k. közp. vál. jegyző.

Taborszky és Parsch nemzeti zeneműkoreskedésben Budapesten megjelent: „Szép leányok” Csiky Gergely legkedveltebb dalai. 1. Még azt mondják az emberek. 2. Ha meghalok csillag leszen belőlem. 3. Csipkés a szőlő levele. 4. Daru megő, meg a golya (Szent-irmay Elemértől). Énekhangra zongorakísérettel (vagy zongorára külön). Ára 1 frt.

A zombori „szerb dalkör” kedden m. hó 27-én Hanczmann ur diszes Dévay kertjében tartá táncgal egyb-kötött dalest-lyét diszes és szépszámu közönség jelenlétében, ott láttuk dr. Polit Mihályt és városunk képviselőjét fiatal nejével. A család nagy hévvel táncolták és a kedélyes mulatság csak a késő reggeli órákban ért végett. A bevétel az épülő „esitaonica” javára szép összeget eredményezett.

Pályázatok. Az apatini járásbírósgyhoz végrehajtót; a zomborihoz irnokot keresnek

Hymen. Schaffer Zsigmond kovili kereskedő eljegyezte Schön Karolin k. a.

A honvédség köréből. Mátyás Domokos észak-bácskai 4-ik számu honvéd-zászlóaljbelti tetleges állomány hadnagynak, a honvédség kötelekéből kérelmezett kilépés, az önként elvállalt szolgálati kötelezettség teljesítés után, viselt tisztí rendfőközetának megtartása nélkül, június hó 30-ával megengedtetett.

A szabadkai ügyvédi kamara által közhírré tétetik, hogy Drescher Rezső bajai ügyvéd e kamara lajstromába felvétetett, hogy Boromisza Tivadar ügyvéd székhelyét Jankováról e kamara kerületén belül Apatinba tette át; Gombos Gábor zentai ügyvéd Zenta város polgármesterévé lett megválasztása, Scultéty István apatini ügyvéd pedig önként lemondása következtében e kamara lajstromából kitoröltettek, s utóbbi irodáját Boromisza Tivadar apatini ügyvédnek adta át.

A „Magyar Regény-Csarnok” XXIV. füzet a legérdekesebb, kellemesen szórakoztató tartalommal épen most hagyta el a sajtót Tartalma a következő: Orvny a révben, igen érdekes regény a magyar társadalmi életből G. Büttner Juliától. — A föld alatt, szintén eredeti regény, mely egészen leköti az ember figyelmét Arnóthitól (Szabó Ignác). — A títovirozott orr, humoros kis párisi életkép, franciából ford. Veres Sándor. — Mozaik című ismeretterjesztő és mulattató apróságok és az Apró-péncz feliratu humorisztikus képek. Ismételve ajánljuk e diszesen kiállított s valóban érdekes közleményeket tartalmazó s páratlanul olcsó folyóiratot t. olvasóink figyelmébe; alig van hasonló vállalat, mely inkább megérdemelje a legmegeg-bb támogatást. Előfizetési ára a heti füzetekben (á 12 kr. csak) megjelenő folyóiratnak egész évre 6 frt, félére 4 frt. Előfizetési pénzek Aigner Lajos budapesti könyvkereskedőhöz vagy Wilkens és Waidl kiadóhivatalába (Budapest, korona-herceg-utca 3.) intézendők.

„Önügyvéd” (Knorr Alajostól. Kiadja ismét. Nagel Ottó Budapesten.) E közhásznu műnek írója egy új füzete jelent meg és pedig a 4-ik füzet, értekezve a felmondások és bizonyítványokról, tárgyalja a bekelezési és törleli engedélyeket, térítvényeket, számlákat és jegyzékeket, ezt követve kim-ritőleg ismerteti a végintézkedések különböző neveit, az írásbeli és szóbeli magár. és köljegyzőkhöz letéteményezett írásbeli magánvégrendeleteket, a köljegrendeleteket, a köljegyzői okirat minőségével felruházott és kiváltságos végrendeleteket, fiók végrendeleteket, és a II. rész 3-ik fejezetét a törvényes osztályrészt ismertetésével fejezi be. A 4-ik fejezet a szerződések általában tárgyalja, ismerteti azok kellekeit, a szerződésekben előforduló magánviszonyokat, a szerződések mellek meghatározásait, e szerződések értelmezésének módját és megszüntet, a szerződések kötésének általános szabályait és alapját, végre a pontozatokról, a szerződések alkatre-szeiről szólnán, áttér a szerződések különböző neveire, melyek közül az ajándékozási, letéti és haszon kölcsön szerződéseket kimerítőleg ismerteti, kitünteti azt is, hogy melyik szerződés milyen bélyegilleték alá esik; végre megkezdi a pénzkölcsön szerződések ismertetését. E gazdag tartalmu füzet ára 30 kr.

Vadászoknak. A m. kir. pénzügyminisr, folyó évi 33.876. szám alatt a következő körrendeletet intézte az ország összes törvényhatóságaihoz. Minthogy a vadászat megadóztatásáról szóló 1875. évi XXI. t. c. határozatainak módosítása tárgyában benyújtott törvényjavaslat még ez ideig a törvényhozás által le nem tárgyalatott, az 1882. év első felére kiadott vadászati jegyek érvényessége pedig f. évi június hó végével lejár, mihez tartás végett ezennel értesitem a törvényhatóságot, hogy mindazon felek részére, kik a f. évi június hó végéig érvényes vadászati jegyeket megújítani kívánják, vagy új vadászati jegyek kiszolgáltatásáért előzőr folyamodnak, az 1875. XXI. t. c. 12. §-ában megállapított tizenkét (12) forint, illetőleg hat (6) forint, és a törvény 11. §-ában említett egyének használatára szolgáló jegyekre nézve a törvényeszerű két (2) forintnyi bélyegilleték előzetes lefizetése mellett, a kívánt vadászati jegyek egy évre vagyis 1882. évi július hó 1-től fogva 1883. évi június hó végéig terjedő érvényességgel lesznek kiállítandók, mely célra 12, 6, illetőleg 2 frosos bélyeggel ellátott vadászati jegyürlapok használandók. Oly felek részére, kik az idézett törvény 9. §-ának határozatai alá eső vadászati jegyek kiszolgáltatásáért folyamodnak, ilyen jegyek az idézett szakaszban megállapított 3 évre járó 12 frt illeték egyévi részletének megfelelő négy (4) forintnyi összeg előzetes lefizetése mellett, szintén csak f. évi július hó 1-től 1883. évi június végéig érvényes új jegyek adhatók ki. És miután az e célra hasznáható bélyegzett ürlapok forgalomban nincsenek, ezennel megengedem, hogy az utóbb említett vadászati jegyek kiállítására a 12 frosos bélyeggel ellátott ürlapok használattassanak tel; szoros köteletségévé teszem azonban a fentebb idézett törvény 2. szakasza szerint eljáró törvényhatósági tisztviselőnek, hogy felelőség terhe alatt az ilyen vadászati jegy kiszolgáltatása alkalmával annak hátleppára a 3 frosnyi illetékösszeg lefizetését, — valamint az 1883. évi június végéig terjedő érvényesség időpontját pontosan tüntesse ki, és az ebbeli záradékot aláírásával és a hivatalos pecséttel is lássa el. A fentebb említett vadászati jegyek kiadása iránti folyamodványok, tekintettel arra, hogy a f. év második felében kiadandó vadászati jegyek az 1883. év első felére is kiterjedő érvényességgel kiállítandók, az 1875. évi XXI. t. c. 3. szakaszában meghatározott 50 kr. bélyegilleték alá esnek. Végül felhívom a törvényhatóságot, hogy a fentebb jelzett bélyegzett vadászati jegyürlapokból szükségelt készletnek az eddigi módokat szerinti megszerzése végett idejekorán intézkedjék.

A m. kir. belügyminisr rium az igazságügyminisrteriummal egyetértőleg körrendeletben tudatja a törvényhatóságokkal, hogy a bírói árverési kérvényhez szükséges adóbizonylatok 50 kros bélyeggel latandók

el s ily bizonylatokért a községi bizonyítványok kiállításáért általában szabályrendeletileg megállapított díjak szedhetők.

Csöd, Stampfel János bajai fűszerkereskedő ellen — Csödbiztos: Orsay Vilmos, tömeggondnok: Szabó Alajos bajai ügyvéd.

A szerb felsőbb leányiskolában az évi zárvizsgálatok e hó 1 én Vukityevics elnöklété alatt számos szülő és tanügybarát jelenlétében a legszebb sikerrel tartattak meg. A növendékek sokat tanultak s a feltett kérdésekre ügyesen és találon feleltek. Egy jelenvolt tanfőru ki a hittani, földrajz-történelmi magyar és német nyelvi vizsgálatokon jelenvolt, a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott az elért eredmény felett, mely egyaránt becsületre válik az igazgatónak, a tanítóknak és a növendékeknek. Erdekessé válik az, hogy a magyar nyelvben aránylag nagyobb jártasságot tanusítottak a növendékek mint a német nyelvben.

Antiszemita röpiratok terjesztésével messze földön senki oly buzgón nem foglalkozik, mint Sztanojevit Simon zombori szatócs. Küldöz ő ilyeneket mindenfelé. Legutóbb bejárta a lapokat a hír, hogy Temes-megyey Csákováron a szolgabíró Popovics Katicától zsidó-ellenes röpiratokat kobozott el, melyek Sztanojevit által kerültek oda. Zomborban is híre jár, hogy Sztanojevitől szintén elkoboztak több ily röpiratot. Mi azt hisszük, hogy némely lap rémképektől álmodik, mikor az ilyen röpiratokat kobozták meg nem érdemelt fontosságot tulajdonítva, házmotázásokat, elfogatásokat, stb. eff. követel a közrend érdekében. Hogy mennyi talázaiban nem névelni felelem-szülte híresztelésben, annak illusztrációjául elég felemlíteni Temes-megyey alispánjának a Sztanojevit-féle röpiratok Csákováron történt elkobozása alkalmából a belügyminiszterhez intézett jelentéséből a következőket: „... reményem, hogy zsidóellenes mozgalmak Temes-megyében előfordulni nem fognak, levén a közhangulat a népségben teljes nyugodt, s a megyének sajátos viszonyainál fogva hiányozván az alkalmas talaj ily nemű, netán máshonnan szítható üzemek fejlesztésére. Ez a mi megyénk néve is áll, s épen ezért tapintatlanságnak tartjuk, hogy némelyek tulbuzgóságukban rendkívüli intézkedések követelésével és rémhíreknek pusztá halomlás után való terjesztésével zavarják a békés közhangulatot és megyénk jó hírnevét. Ha itt-ott netalán akad egy pajkos vagy rakoncátlankodó, azzal szemben a hatóságok nyilvános figyelmeztetés nélkül is tudnak és akarnak érdemszerint elbánni.

A katonai nevelő- és képzőintézetekben számos hely van üresedésben, melyre csak magyar korona országai ifjak pályázhatnak. Az alreáliskolák I. évi tanfolyamában 12 hely, a III. évi tanfolyamában 12 hely; a katonai főreáliskolában az I. éven 6 hely; a bécsúj helyi akadémiában az I. éven 14 hely; a bécsi katonai műszaki akadémiában az I. éven 7 hely, s a fumi hadtengerészeti akadémiában 3 hely. A felvételt kívánók honossági bizonyítvánnyal tartoznak igazolni magyar állampolgári jogukat. Az alreáliskola I. évi évfolyamára néve 12 évet tul nem haladt korszak vagy 5 osztályú népiskola sikeres befejezése; a III. évfolyamra: tul nem haladt 14 év s gymnásium vagy reáliskola II. osztálya; a főreáliskola I. évfolyamára tul nem haladt 16 év, s a gymnásium vagy reáliskola IV. osztályának bevégezése; az akadémiák I. évfolyamára: tul nem haladt 19 év s teljes gymnásium vagy reáliskolai bizonyítvány; a tengerészeti akadémia I. évfolyamára, tul nem haladt 15 év s algymnásium vagy alreáliskola sikeres bevégezése kívánatik. A kérvények a m. kir. honvédelmi miniszterhez f év július hó 20-ig nyújtandók be.

Irodalom. Az „Ország Világ“ XXI. füzeté megjelent. A mai szám is azt bizonyítja, hogy az új szerkesztő e füzet összeállításával egy-egy lépéssel közelebb jutott a célhoz és tervének megvalósításához. A számot megnyitja ifj. Abrányi Kornél „Kár-kár-Rikár“ című szép rajza, melyben egy képviselőre vágyó professor álmait, ábrándját meghatón festi. A „Tanulmányfő“ című képhez egy igen esinos rajzot irt M. E. Abrányi Emilnek „Tengerszem“ című gyönyörű költenye a szép versnek megfelelő mélabús hangulathoz ejtő képpel van illusztrálva. A K. egy lapon egy ér-

dekes regényt irt a „Legújabb szenzációs regény“ címmel, mely az oly feltűnést keltett Dalmont Mária és barátinje életét, szenvedéseit, öngyilkosságát, az előbbi nemes jellemét és páratlan anyai szeretetét, az utóbbinak a mai világban valóban pártját ritkító önfeláldozó barátságát meghatón írja le. A két bájos leány hü arcoképet is nyejük e számban. Ismertette van „Egy limousin költő a jelenkorba.“ Azonkívül ifj. Abrányi Kornél „Két hét története“ című rendkívüli érdekesen jóízű humorral irt tárcájával szerepel. M. J. egy szépen irt érdekes és tanulságos ismeretterjesztő tárcájában „Városok fürdői“ ról ír se cikket különösen a kisvárosi családok figyelmébe ajánljuk. A bibornok hercegprímás Simor János hü képen van bemutatva s hozzá a sorokat Maszlaghy Ferenc írta, ki a legilletékesebb volt az első magyar főpap érdemeit vázolni. Szigeti József, a kitűnő művész és jeles színműíró jellemző sorok kíséretében van bemutatva. Képei közül az előbb említettek kivül van három részlet a Kaukzusi vasutból, négy kép Algirból, Szerajevoi-ujoncozásai jelenetek, mind igen szép rajzok s művészi metszetben mutatják be. Azonfelül az apró rovatokban mindenre gond van fordítva, a mi az újabb napokban irodalmi, művészeti, társadalmi fontosabb esemény történt, mi az utóbbi két hét találmányt teremtett, s a miről annyit beszélnek a lapok, a főbb napi eseményeket rövid, velősen összefoglalva egyszerre nyeri az olvasó. Meg kell még dicsérnünk a rejtvények rovatát, mely szintén ügyesen van összeállítva. Valóban egy egész család talál magának benne kedves olvasmányt. Hiszük, hogy közel a jövőre az idő, midőn az „Ország-Világ“ ki fogja szorítani mind a képes német lapokat, melyeknél határozottan jobb szöveget hoz, képei pedig az újabb időben bátran versenyezhetnek azokéval. A közönségtől függ, hogy e kitűnő képes lap európai hírnévre tegyen szert. Elfizetheti Wilkens és Waidl kiadóhivatalában koronaherczeg utca 3. a második felére 5 ft, évnegyedre 2 ft 50 kr.

A budapesti egyetemi hallgatók alapította „zombori kör“ a legközelebb érdekes irodalmi estélyt szándékozik rendezni.

Verbászi hírek. A vasuti állomás épülete alá a jövőnek emlékül leteszük Schaeberger és Kármán lelkészek egy emlékiratban a város jelenlegi állapotának hü statisztikáját — Ugyanott dr. Maurer Károly községi orvost törekszenek a tervben forgó rózsakiállítás helyi elnökeül megnyerni.

Czedler János rendőr főkapitány 3-án 4 heti szabadságidejét megkezdette.

Ma július 4-én városi közgyűlés. A rendőrség 13 üzlemből próbálszert vett ki és abból kenyeret süttetett. Ezek közül 4 egészségtelennek kifogásoltatott s rájuk büntetés rovatott.

Bácsujfalú jegyzőválasztását a belügyminiszterium formabibák miatt megsemmisítette.

Egyházmegyei hírek. Breinfolk Mihály szántovakerületi esperes, kolluthi plébános, esperesi címének megtartása mellett, saját kérelmére, nyugalmaztatott. Helyébe szántovakerületi esperesnek Láng Márton csataaljai plébános, Kolluthra helyettes lelkésznek Brihaecsek János uvidéki káplán neveztetett ki. Hassenstab Gusztáv obrováci h. lelkész nyugalmaztatott s helyébe Szauder István uvidéki helyi káplán tétetett. Mór Ferenc adai káplán nyugalmába helyeztetvén, helyébe Ellinger Menyhért ujmisés, Brihaecsek helyébe Ujvidékre Kuts János Csonoplyáról, ennek helyébe Czár András ujmisés, Zomborban Eichorn Ferenc Hajósról, helyébe Schauer Ferenc Garáról, helyébe Kanyó János Bikityről, helyébe Kuluncsics Pál ujmisés, Futó Ferenc Fajszról Miskére, helyébe Névény Sándor ujmisés, Nagel Máté Kolluthról Kunbajára, Szucsics Sándor Bajmokra, Gyenes János ujmisés Szt-Ivánnra, Flach István ujmisés Parabutya Freyburger Sándor ujmisés Rácomlitásra, Hirling Nándor ujmisés Bukinba, Jerger Konrad ujmisés Vaskútra, Perndl Adorján ujmisés Süködre, Varga Mátyás ujmisés Baracs-kára tétettek kápláni minőségben.

Beküldetett az „Öngyűvő“ III-ik kiadásának 5. füzeté, irta Knorr Alajos. (Kiadja ifj. Nagel Ottó Budapesten.) E füzetben a szerző a pénzkölcösön szerződések ismertetését befejezvé, közli a magyar föld-

hitelintézet, a kisbirtokosok országos földhitel intézete és a pesti hazai első takarékpénztárnak kölesönök engedélyezése körüli eljárási szabályzatát: azután a zálogszerződések ismertetési a kezesség és készfizes, engedmény, utalvány és átvállalás szabályait s a kereskedelmi utalványokat; előadja a meghatalmazásból származható jogviszonyokat, az ügyvédi, cégvesztői és kereskedelmi meghatalmazás szabályait; azután ismerteteti az adasvevési szerződések különböző nemeit, az eziránti szerződések tartalmát, továbbá a csere és bérleti szerződések, s végre megkezdí a munkabéri és szolgálati szerződések ismertetését és pedig a szolgálati szerződésekben a fontosabb szolgálatok iránti szerződések, az iparos, gyáros és segédszemélyzete közti szerződések, és a gyári munkások jogviszonyainak ismertetését. E gazdag tartalmu füzet ára 30 kr.

Pattantyúk.

Haynaldiadák.

Ismeretes, hogy valami úri gavallér az érseknek a saját kertjében sem akart köszönni. Mikor egyszer ezután az érsek Szóntán járt és látta, hogy a jó nép, ha van valaki aki elfogadja, ha nincs — mindég köszön a plébánia hivatalnak, így szólt:

— Nem a kalocsai érsek a népszerű ember, hanem a szóntai plébános; mert az előtt még a saját kertjében se veszik le a kalapot, Szóntán pedig még a pap házának is köszönek.

Egyszer egy koros káplán panaszkodott az érsek előtt, hogy szeretne már plébániát kapni.

Az érsek vigasztalta a káplánt, hogy: Látod édes fiam, a káplán kész asztalhoz ül, nincs gondja, nem csalják meg az árendások, nem veri el a jég a vetését, nem zaklatják ezer könyörgéssel stb.

— Kegyelmes atyám — szól az elérékenyült káplán — mondjon egy esetet, hogy érsek, vagy csak plébános is lemondott és elment volna káplánnak. És az illető plébános lett.

Van az érseknek egy vén hajduja, akit ha más dolga nincs, a növénygyűjteményébe küld motozni. Egyszer a jó öregnek nem volt kedve s az érsek egyre biztatta; mire az így fakadt ki:

— Ugyan hagyjon békét, Kegyelmes Uram, avval a parajos kamrával! Hiszen ha Eminenciád meg talál halni, ugys mind kidobjuk a szemétre.

Szerkesztői üzenet.

Büchler Róbert. *Patinka.* Hogy ön nem antisemita, azt három szóval is ki lehet fejezni. Ha ezt mindenki ily hosszán kijelentné, akkor a „Bácska“ napilappá lehetne s ugy is föllülna a hivatalos lapot terjedelemben.

NYILTTÉR. *)

Első rangú egészségi és asztali-viz.
Legtartalomdusabb bor- és lithion-forrás
SALVATOR
vastartalom nélkül, gazdag term. szénvastartalommal.
bóreaavas Nátron és szénavaas Lithionban
(0-32843 literként) (0-12495 literként)
10-2 Lipóci forrás-igazgatóság Eperjesen.
Kapható minden ásványvízkereskedésben és a legtöbb gyógyszerárban.
Főraktár: **Édeskuthy L., Budapest.**

*) Az e rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.
Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

HIRDETÉSEK.

Téglaégető iparosoknak

ajánlom gőz-, ló-, vagy kéz-hajtásra való gépeimet, melyek agyagcsövek, falteglák és fedőeserek olcsó gyártását teszik lehetővé.

Kiválóan ajánlom kézi téglasajtóimat, melyek minden más ily gép föltt nagyobb előnyben vannak. Ezekkel két ember 4000 db gyönyörű kongó téglát állíthat elő s emellett járda- és folyókálapok, tüzhatlan mész- és cementhomokkövek, szénfalakválykok stb. sajtolására és verésére is alkalmasak.

Abrákkal ingyen szolgálók.

Louis Jäger, gépgyáros in Ehrenfeld Köln.a Rh.
6-6

Hirdetmény.

Méltóságos Báró Rédl Lajos ur rasztinai ménéséből:

1 drb Gidrán származásu apamén, (hátas)
4 drb fedezett anyakanca és
4 drb 4 éves herélt, hámos, számfeletti lovak szabad kézből eladók. Bővebb értesítéssel a kasznári hivatal (u. p. Gákova) készséggel szolgál.

Rasztinán 1882. június 30-án.
2-1. Neszmirák Ferenc.

189. szám.
1882.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori tekintetes kir. járásbírósa 1759/1882. számú végzése által Reizner et Aksmann eszéki cégnek mint végrehajtó javára Basch et Klein ó-ziváci cég ellen 250 frt tőke, ennek 1881. év december hó 15-ik napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 27 frt 89 kr. perkoltság követelés erejéig elrendelt kiéllgítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 370 frtra becsült különféle 850 db deszkából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 2410/1882. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Ó-Szivacon alperesi cég üzlet helyiségében leendő eszközzésére 1882. évi július hó 17-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Zomborban, 1882-ik évi július 2-án.
Cservenka Lajos,
kir. bírósági végrehajtó.

192. sz.
1882.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori tekintetes kir. járásbírósa 1695/1881. számú végzése által Klein Adám ns-militiesi lakos végrehajtó javára, Tarr József, Kanyó András és Vidákovics Bónó ns-militiesi lakosok ellen 248 frt 30 kr. tőke, ennek 1879. évi május hó 14 napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 75 frt 75 kr. perkoltság követelés erejéig elrendelt kiéllgítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 610 frtra becsült 4 ló, 3 kocs, 2 tehén, 2 lóra való szerszám és butorneműkből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 2705/1882. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Ns-Militiesi község-házánál leendő eszközzésére 1882. évi július hó 18-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Zomborban, 1882-ik évi július 1-én.
Oláh János,
kir. bírósági végrehajtó

tárgy
a 10°
dók.
nál b

Tétel szám

1
2
3
4
1

A mai előadás

Haszonbér hirdetmény.

A zombori m. k. jószágigazgatóság részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint az alább elősorolt kincstári uradalmakhoz tartozó bér tárgyának elhelyezése iránt, az alantabb megjelölt helyen és napon kitüntetett bértartamra és föltételek alatt nyilvános árverés fog tartatni, melyre a 10% bánatpénzzel ellátott és bérhátralekkal nem terhelt vállalkozók ezennel meghívotnak.

A fennehírt bánatpénzzel és 50 kr. bélyegjeggyel ellátott írásbeli zárt ajánlatok az árverés előtt az árverési bizottságnál beadandók, a bérleti föltételek ugy az alóírott jószágigazgatóságnál, mint az apatini, szántovai, kulai, kis-sztpári és palánkai m. k. uradalmi ispánságoknál betekintheők.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el, s azok alapján ha fentartatnak is, újabb árverés kiiratni nem fog.

Tétel szám	Az uradalom és bértárgy megnevezése	Kikiáltási ár		Új bértartam	Árverési határnap mindenkor reggeli 9 órakor
		frt	kr		
I. Kulai uradalom.					
1	Kereszturi italmérési jog vendéglő és mézszárszék épülettel	3033	--	1882. nov. 1-től 1888. okt. 30-ig	Zombori jószágigazgatóság iroda helyiségében 1882. évi július hó 24-én.
2	Kulai italmérési jog vendéglő épülettel	7200	—	" " " " " "	" " " " 24-én.
3	Verbászi zsilip csárda italmérési jog	860	—	" " " " " "	" " " " 24-én.
4	Kiskéri italmérési jog koresma épülettel	1600	—	" " " " " "	" " " " 25-én.
II. Palánkai uradalom.					
1	Bukini italmérési jog	1500	—	1882. okt. 1-től 1888. sept. 30-ig	" " " " 25-én.

Zomborban 1882. évi június hó 20-án.

Magy. kir. Jószágigazgatóság.

Utolsó hét.

Conradi K. lovartársulata

Zomborban

a vásártéren épített lovarkörben

Naponta nagy előadás.

A mai előadás

M Ü S Ö R I A.

1. Tourniquet americain, testgyakorlati mutatvány, előadva Felix ur és az ifjú Conradi által.
2. Szalag- és abroncs-ugrások, lóháton előadva Miss Bethy által.
3. Komikus fellepés, előadva Rost és Pollantz bohócok által.
4. Nero, magyar ménló, szabadon idomítva és elővezve Mister William által.
5. Pollantz cöművész felülmúlhatlan mutatványai.
6. A mátróz, nagy jelenet lóháton, előadva Mister Boom által.
7. Le double bilancier, rendkívüli légtestgyakorlat, előadva Conradi Lina igazgató és az ifjú Conradi által.
8. Travail grotesque, előadva lovon Signor Tivoli által.
9. Az elbűvölt kalapok, komikus jelenetek, előadva Gusztáv és Félix bohócok által.
10. Az angol Jockey, nyergeletlen lovon, és a esodálatra méltó magas ugrás a földről a leggyorsabban vágató ló hátra, a néktől, hogy az kézzel érintenek, előadva Boom Alfred ur által.
11. Almásy Béla ur, az ugynevezett „kigyóember” felülmúlhatlan mutatványai testi taglejtésekben.
12. Az ifjú Conradi rendkívüli ugrásai előre és hátra, bájos ugrások lóháton.
13. Delfin, arab ménló, a magas iskolában idomítva és lovagolva Conradi Lina igazgató által.

Záradéku!

A

szerencsés paróka.

Mulatságos némajáték, előadja több férfi és nő.

A színetek alatt Rost, Pollantz, William testvérek és Almásy Béla bohócok fogják a közönséget mulattatni.

Ha valamely szám közbejött akadály miatt elő nem adható, más mutatvánnyal pótolatik.

Kezdeté pont 8 órakor.

Naponta előadás. — Vasár- és ünnepnap két előadás: délután pont 4 és este 8 órakor.

Tisztelettel

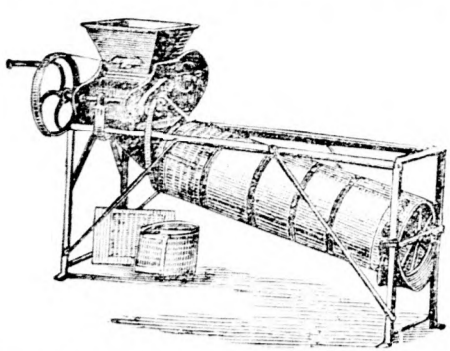
CONRADI C.

igazgató.

GUTJAHR és MÜLLER

első budapesti Trieur és rostalemez-gyár.

Ajánlják min-
allitáson kitunte-
kat, különösen
köny és konkoly
különféle gabna-

den gazdasági ki-
tett gyártmányai-
Trieuroket bük-
kiválasztására a
nemekből.

Egyedüli bizományi raktárt Zombor és környéke számára tartunk

RAICHL JÁNOS

vaskereskedőnél Zomborban,

kinél ezen **Trieureink** eredeti budapesti gyári áraink szerint kaphatók.

Budapesti gyári áraink a következők:

1. a. sz.	Trieur szelelő nélkül	65 frt.	szelelővel	75 frt.
1. sz.	"	85	"	95
2. sz.	"	130	"	150
3. sz.	"	160	"	180

Házeladás.

A Bánát külvárosban

a Sztapári úton fekvő 573. ö. i. sz. alatti

lakház

mely 4 utcai szoba, 2 konyha, 2 élestar és egy nagy kertből áll, szabadkézből jutányos ár mellett eladó.

Bővebbi felvilágosítást ad a tulajdonos

Hubert Rozália.

a „CSILLAG” fogadóban.

Vendéglő bérbeadása.

A Sztapári úton fekvő 5 utcai, 2 udvari szoba, 2 konyha, 1 élestar, pince, padlás, istálló és fészerből álló.

„a Csillaghoz” címzett fogadó azonnal bérbe adandó.

Bővebbi felvilágosítást ad a tulajdonos

Hubert Rozália,

a „Csillag” fogadóban.

Társas-kocsi közlekedés.

Van szerencsém a t. e. utazó közönségnek becses tudomásra hozni, hogy

kényelmesen berendezett új

TÁRSAS-KOCSI

f. évi június 20-ától kezdve naponta Zomborból a bezdáni hajoállomáshoz és vissza

következő rendben közlekedik:

Zomborból Bezdába d. u. 5 óra 30 perckor csatlakozással a fölfelé menő postahajóval.

Bezdárból Zomborba a lefelé menő postahajó megerkezte után.

Az indulás és érkezés Zomborban a „Vadászkürt szálloda” előtt, Bezdában pedig az állomásnál történik.

Menetdíj személyenként 1 frt 20 kr.; postgyász 20 kilogrammig személyenként ingyen.

Jegyek előre váltandók

Spitzer Bernát

szállító üzletében Zomborban.

1166. szám
1882.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh megye Ó-Sztapár községében oszt. ért. 500 frt évi fizetéssel egybekötött közsegi aljegyzői állásra lekötésén folytán pályázatot nyitattik.

A választás 1882. évi július 6-án d. e. 9 órakor Ó-Sztapár községében fog megtartatni.

Pályázni öhajtok felhivatnak miszerint T. Bács-Bodrogh t. e. megyék vizsgáló bizottsága által a jegyzői hivatalnak, magyar, német és szerb ajku községekben leendő viselésére képtetettnek lett nyilvánítását és jó erkölcsi viselet tanúsító okmányokkal felszerelt kérvényeket 1882. évi július hó 5-ig mint a választást megelőző napig alólírott előjárásnál benyújtják.

Ó-Sztapáron, 1882. június hó 1-én.

Brezsovsky Vazul,

Sztankovits Lázár,

3-3

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER

legtisztább égvényes

SAVANYU-KÚT

legjobb Asztali-és üdítő ital,

kitünő hatásnak bizonyult köhögésnél, gége bajoknál, gyomor-és hólyag hurutnál.

ÉDECSEK (az emésztés elősegítésére).

Mattoni Henrik, Karlsbadban (Csehország).

40-17

Birtokeladás.

A bezdáni uton, a városhoz közel fekvő, 22,130 hold térfogatú JAKOBB-FE le szállási föld, épülettel együtt, előnyös feltételek mellett szabad kézből eladó.

Bővebb felvilágosítást ad özv. Jakobb Józsefné (lak. Szelenesben Prokopp-féle házban, a fehér galamb átellenében) és Lippert Ferenc ügyvéd (lak. Basa utca.)

3-3

Zomborban a belváros főutcájában fekvő 153. számú házamban három bolt, továbbá lakásul szolgáló 5 földszinti mellékszoba, konyha, kamrák, nagy pince 1882. évi november hó 1-től egyenként vagy összesen bérbe kapható.

3-1. Drakulics Gábor.

Egy jókarban lévő 20 méter hosszú

kukorica-gőré

(csardák) jutányos áron eladó. Megtekinthető belvárosi Basa-utca 199. házszám alatt.

3-1.

Nyomatott Bittermann Nándornál Zomborban.

Varrógép-
utazó fix fi-
zetéssel,
magas pro-
visióval,—
legolesőbb
árak mel-
lett, keres-
tetik.

Ajánla-

tok sub S. 1000. cím alatt e lap kiadó hivatalához intézenők.

918. sz.
1882.

Bácsföldvár községétől.

Pályázat.

Bács-Földvár községében az üresedésbe jött állatorvosi állomás 300 frt évi fizetés és 20 kr. látogatási díj javadalmával f. évi július hóban be fog végrevesztetni, miért is a pályázni öhajtok kérvényeiket f. é. július hó 10-ig, mint szoros határnapig, eme község előjárásánál annál is inkább nyújtják be, minthogy a később beérkező kérvények figyelembe vételét nem fognak.

2-2

Bács-Földvár, 1882. június hó 19-én.

Lakatos Béla,

Guczonya Vinkó,

jegyző.

bíró.

3. sz. f. b.

Hirdetmény.

Folyó évre Bács-Bodrogh megye területére nézve alakított egyenes adó felszámolási bizottság működését folyó évi július hó 10-én megkezdendi és tárgyalásait a zombori kir. adófelügyelői hivatalos helyiségben vasár- és ünnepnapok kivételével naponként d. e. 8 órától déli 12 óráig folytatni fogja.

Zomborban 1882. évi június hó 26-án

2-1.

Adófelszámolási Bizottság.